

• Vervolg van blz. L11

Ik schreef over de Amerikaanse wildernis, over de redwoods en over de Mojave, en er zijn meer Nederlandstalige auteurs die in het buitenland op zoek gaan naar inspiratie. Laura Broekhuysen verhuisde met haar man en kind naar IJsland. Het gezin woont aan een verlaten baai. 'We hebben de kleur uit het landschap en van onze wangen zien verdwijnen. De baai is een ets van zwart zand en uitgespaarde sneeuw', schrijft ze in het autobiografische *Winter-IJsland*.

Een van Nederlands interessantste auteurs wanneer het gaat om wildernissen, landschap en geologie is Miek Zwamborn. In haar roman *De duimsprong* maakt het vrouwelijke hoofdpersonage een tocht door de Alpen, op zoek naar een verdwenen vriend.

En dan is er nog Jannah Loontjens, schrijfster van stedelijke romans en een naam die je niet meteen associeert met de wildernis. Toch is ze er opgegroeid. Onlangs schreef ze een autobiografisch essay voor *Trouw* over haar Zweedse kinderjaren. Het gezin trok van huis naar huis, leefde in 'houten stulpen' zonder elektriciteit of stromend water. Mensen waren er niet te zien, enkel zwarte boomstammen. Loontjens heeft het over de ontspanning die ze voelt wanneer ze nu in het woud komt: 'Het is een ontspanning die doorwerkt in mijn denken; mijn stijl van reflecteren en schrijven wordt erdoor beïnvloed. Ik word trager, bedachtzamer en het ritme van mijn zinnen wordt grilliger.' Loontjens is ervan overtuigd dat landschappen zich in ons nestelen en dat ze het werk van een schrijver kleuren.

Een vriendin met wie ik praat over wildernissen vraagt me of er een verschil is in de manier waarop mannen en vrouwen erover schrijven. Ik aarzel. Clichés liggen op de loer. Ik zeg dat er mannen zijn die intimistisch klinken, vrouwen die gaan voor stoer. Nadien ruim ik mijn researchmateriaal op. Ik stop het in dozen, geef het een plek in de kast. Niet te ver weg, ik ben nog niet klaar met de wildernis.

Kathy Mathys en Sien Volders praten over de wildernis in hun romans op 17 mei bij Paard van Troje, Gent (19.30u Aanmelden: gent@paardvantroje.be) en op 14 juni bij Letters & co, Deinze (19.30u Aanmelden: boek@lettersenco.be)

Kathy Mathys en Sien Volders praten over de wildernis in hun romans op 14 juni bij Letters & co, Deinze, 19.30u. Aanmelden: boek@lettersenco.be

Leestips

• **Jenny Diski, *Schaatsen naar Antarctica***
Diski trekt naar het eind van de wereld in deze combinatie van reisverhaal en autobiografie.

• **Ellen Meloy, *The anthropology of turquoise. Reflections on desert, sea, stone, and sky***

Een mix van autobiografie, natuurgeschiedenis en biologie.

• **Rebecca Solnit, *A field guide to getting lost***
Het ultieme boek over wie wil verdwalen, bevat verhalen over mannen en vrouwen die de wildernis opzochten.

• **Miek Zwamborn, *De duimsprong***
Essayistische roman over een vrouw die gefascineerd geraakt door Albert Heim, de geoloog die de Zwitserse Alpen in kaart bracht.

• **Laura Broekhuysen, *Winter-IJsland***
Autobiografisch verslag van Broekhuysens eerste jaar in een IJslandse fjord.

• **Annie Dillard, *Pilgrim at Tinker Creek***
Dillard gaat op zoek naar het sacrale in de Virginia Woods. Heel precies en zintuiglijk geformuleerd.

• **Sarah Hall, *De komst van de wolven***
Rachel Caine bestudeert wolven in de meeslependste roman van de Engelse Hall, die opgroeide in het wilde Cumbria.

• **Andrew Miller, *De vrouw en de zee***
Een vrouw vertrekt zonder uitleg te geven, ze zoekt de wilde wateren op.

• **Ron Rash, *Serena***
In de wouden van North Carolina
voert Rash twee vrouwen op die een bijzondere band hebben met het Appalachengebergte.

• **Diane Ackerman, *The moon by whale light***
Walvissen, vleermuizen, pinguïns en krokodillen krijgen Ackermans aandacht in dit autobiografische boek waarin lyrische beschrijvingen gecombineerd worden met wetenschappelijke feiten.

Met een hondje de gletsjer over

'Nature writing' vult een steeds groter rek in de boekhandel, hoera daarvoor. John Muir was een van de pioniers van het genre. Alleen al historisch gezien zijn Muirs teksten het lezen meer dan waard, maar ze blijven ook gewoon fris en spannend.

HANS COTTYN

Op het voorplat van *In de wildernis*, een selectie uit het werk van de Schotse Amerikaan John Muir (1838-1914), prijkt een foto uit 1903. We zien rechts de natuurliefebber Muir zelf, naast hem de Amerikaanse president Theodore Roosevelt. Beiden houden hun rug gekeerd naar Yosemite Valley in Californië. Als een fait divers valt in de verte de Yosemite Falls.

Voor wie de heren niet kent, is alleen al aan het postuur af te lezen wie de kantoorbaan had en wie een leven had geleid van natuurtochten, bergbeklimmingen en expeditie in de wildernis. Het dasje rond de nek van Roosevelt geknoopt, de drollenvanger, de opgeblonken laarzen, de bleke trui ... Roosevelt is als de amateur-bergtoerist die nog net zijn dure Gore-texjas en wandelstokken heeft thuisgelaten om niet té veel te detoneren. Zijn tegenhanger, het kostuum te ruim rond het magere lijf gehangen, de nooit bijgeknipte sinterklaasbaard, het bouquet garni op zijn revers gebonden, de benen breed als een berggids, professioneel genoeg bij deze *photo opportunity*, maar ook ongeduldig naast de lens kijkend, genietend van het landschap, altijd genietend van het landschap.

Hoe verschillend ook, hier staan twee machtige mannen, mannen die weten wat ze aan elkaar heb-

ben. Roosevelt had Muir laten weten dat hij de Californische bergen wilde zien, en samen trokken ze drie dagen door de Sierra, ondertussen lange gesprekken voerend over natuurbehoud. Muir moet indruk hebben gemaakt op zijn president. Roosevelt tekende in 1906 de 'Act for the preservation of American antiquities', waardoor de federale overheid autonoom gebieden tot nationaal monument kan uitroepen. Daarmee was de wilde natuur definitief een staatszaak geworden. Aan de evidente visie dat een bos niet meer dan een bedrijf was waar bomen gehakt kunnen worden, kwam traag een einde.

Korte pootjes

John Muir geldt als een van de founding fathers van het natuurbehoud in de VS en werd geëerd met tientallen plekken die naar hem zijn vernoemd. Hij richtte mee de Sierra Club op, nu een natuurvereniging met drie miljoen leden. *In de wildernis* is een kleine maar weloverwogen greep uit zijn literaire nalatenschap die twaalf boeken en honderden essays bevat.

Het is holistische natuurlyriek zonder krachtpatserij. Onnadrukkelijke, babbelerende stukken met terzijdes over Indianen, jagers of goudzoekers worden afgewisseld met avontuurlijker buitenwerk. Muir kruipt tijdens een storm in de top van een boom, en daar, heen-en-weer zwiepend, komt hij tot de epifanie dat we allemaal samen, bomen en mensen, 'de Melkweg bereizen'. 'Bomen maken vele reizen, geen verre, dat is waar; maar onze eigen korte reizen, weg en weer terug, zijn nauwelijks meer dan het wuiven van bomen - vaak halen ze het er zelfs niet bij.'

De spannendste tekst in deze bundel is 'Stickeen', over een hachelijke tocht over een gletsjer in het gezelschap van het onooglijke hondje Stickeen, 'korte pootjes en een bol lijfje'. In geen tijd voel je je betrokken bij het dier, dat als 'een ware Diogenes slechts met rust gelaten wilde worden, een echt kind